

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ตามคู่มือแนวทางประเมินความเสี่ยงการทุจริต (CORRUPTION RISK ASSESSMENT)
จัดทำโดย กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ท. (ต.ค. 64)

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

จะแบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
2. ความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
3. ความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

หมายเหตุ ด้านที่ 1 เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรือ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยพิจารณาจาก 2 ปัจจัย คือ
 - 1.1 ด้านโอกาสที่จะเกิด (Likelihood)
 - 1.2 ด้านผลกระทบ (Impact)
2. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
3. การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ก่อน ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

- ❑ **พิจารณาขอบเขตด้าน** ที่จะทำการประเมิน (จาก 3 ด้าน)
- ❑ **พิจารณาเลือกกระบวนการ** ที่การดำเนินงานอาจก่อให้เกิดการทุจริต โดยเฉพาะกรณีหน่วยงานมีโครงการขนาดใหญ่ (Mega Project)
- ❑ **เตรียมข้อมูล** ขั้นตอน/แนวทางการปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้อง และ **มาตรการควบคุมป้องกัน** ความเสี่ยงการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

1.1 การระบุความเสี่ยง

- พิจารณา (1) ขอบเขตด้าน ที่จะทำการประเมิน
- พิจารณา (2) กระบวนการ ที่จะทำการประเมิน
- ระบุ (3) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการที่จะทำการประเมิน
- ระบุ (4) ความเสี่ยงการทุจริตที่อาจจะเกิดขึ้น ในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
- ความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- ความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

1.2 การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

วิเคราะห์ (5) สถานะความเสี่ยง ของความเสี่ยงการทุจริตที่อาจจะเกิดขึ้น ตามคำอธิบาย ดังนี้

- สีเขียว = ระดับต่ำ
- สีเหลือง = ระดับปานกลาง สามารถใช้ความรอบคอบ ระมัดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้
- สีส้ม = ระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอนยากต่อการควบคุม
- สีแดง = ระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ไม่สามารถติดตามกำกับได้อย่างใกล้ชิดหรือสม่ำเสมอ

1.3 เมทริกส์ระดับความเสี่ยง

- นำข้อมูล (5) สถานะความเสี่ยงที่ สีแดง = ระดับสูงมาก / สีส้ม = ระดับสูง / สีเหลือง = ระดับปานกลาง มาหา (8) ค่าระดับความเสี่ยง
- โดยคำนวณจาก (6) ความจำเป็นของโอกาสเกิดการทุจริต กับ (7) ความรุนแรงของผลกระทบ

1.3 เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (ต่อ)

(6) ความจำเป็นของโอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood) พิจารณาจาก ความสำคัญ ของกิจกรรมและขั้นตอนในกระบวนการนั้นๆ

ความจำเป็นของโอกาสเกิดการทุจริต		เป็นกิจกรรมหรือขั้นตอน <u>รอง</u>	เป็นกิจกรรมหรือขั้นตอน <u>หลักที่สำคัญ</u>
ระดับ 1	เปอร์เซ็นต์ (%) โอกาสเกิดการกระทำทุจริต <u>น้อยกว่าเท่ากับ 30%</u>	✓	
ระดับ 2	เปอร์เซ็นต์ (%) โอกาสเกิดการกระทำทุจริต <u>มากกว่า 30-45%</u>	✓	
ระดับ 3	เปอร์เซ็นต์ (%) โอกาสเกิดการกระทำทุจริต <u>มากกว่า 45-60%</u>		✓
ระดับ 4	เปอร์เซ็นต์ (%) โอกาสเกิดการกระทำทุจริต <u>มากกว่า 60-75%</u>		✓
ระดับ 5	เปอร์เซ็นต์ (%) โอกาสเกิดการกระทำทุจริต <u>มากกว่า 75%</u>		✓

(7) ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) พิจารณากิจกรรมหรือขั้นตอนในกระบวนการนั้นๆ ที่มีผลกระทบเกี่ยวข้อง

ความรุนแรงของผลกระทบ		Stakeholders	Financial	Customer	Internal Process	Learning & Growth
ระดับ 1	จำนวนเงินสูญเสีย/ ความเสียหาย <u>น้อยกว่าเท่ากับ 45 ล้านบาท</u>				✓	✓
ระดับ 2	จำนวนเงินสูญเสีย/ ความเสียหาย <u>มากกว่า 45-90 ล้านบาท</u>				✓	✓
ระดับ 3	จำนวนเงินสูญเสีย/ ความเสียหาย <u>มากกว่า 90-135 ล้านบาท</u>	✓	✓	✓	✓	✓
ระดับ 4	จำนวนเงินสูญเสีย/ ความเสียหาย <u>มากกว่า 135-180 ล้านบาท</u>	✓	✓	✓		
ระดับ 5	จำนวนเงินสูญเสีย/ ความเสียหาย <u>มากกว่า 180 ล้านบาท</u>	✓	✓	✓		

- นำ (6) ระดับความจำเป็นของโอกาสเกิดการทุจริต x (7) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ
= (8) ค่าระดับความเสี่ยง

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ความจำเป็นของ โอกาสเกิดการทุจริต	ความรุนแรงของผลกระทบ				
	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4	ระดับ 5
ระดับ 5	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
ระดับ 4	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
ระดับ 3	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง
ระดับ 2	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
ระดับ 1	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

(9) พิจารณาจากประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบัน ดังนี้

มาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต	คำอธิบาย	
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็ง และดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้ความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่า จะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้	
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุง เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้	<u>ยอมรับได้</u>
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวม และไม่มีประสิทธิผลการควบคุม ไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า จะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้	<u>ยอมรับไม่ได้</u>

- นำ (8) ค่าระดับความเสี่ยง x (9) มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต = (10) การประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต	ค่าระดับความเสี่ยง			
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	ระดับสูงมาก
ดี	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
พอใช้	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
อ่อน	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

- นำค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงที่อยู่ในระดับ **สูงมาก / สูง** มาจัดทำ (11) แผนบริหารจัดการความเสี่ยง และกำหนด มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต (กรณีระดับ **ปานกลาง / ต่ำ** ให้จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวัง)
- โดยวิเคราะห์ตรวจสอบว่า มาตรการเดิมหรือปัจจุบัน (Key Controls in place) ที่หน่วยงานบังคับใช้มีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ ต้องมีมาตรการเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) อย่างไรบ้าง ให้ระบุรายละเอียดเพื่อนำสู่การบังคับใช้ ความเสี่ยงกับมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต ควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้
- บันทึกตามแบบฟอร์มรายงานฯ (รอบที่ 1 แผนบริหารจัดการความเสี่ยง นำส่งภายในวันที่ 1 มี.ค. 65)

3.1 การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

- (12) ผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง เพื่อประเมินมาตรการป้องกันตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณา ดังนี้

ผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง	คำอธิบาย		
เขียว	<u>ไม่เกิด</u> กรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง	ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม	
เหลือง	<u>เกิด</u> กรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง	<u>แก้ไขได้ทันที</u> แผนใช้ <u>ได้ผล</u>	ความเสี่ยง <u>ลดลง</u> ระดับความรุนแรง ≤ 3
แดง	<u>เกิด</u> กรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง	<u>ยังแก้ไขไม่ได้</u> แผนใช้ <u>ไม่ได้ผล</u>	ความเสี่ยง <u>ไม่ลดลง</u> ระดับความรุนแรง ≥ 3

3.2 จัดทำระบบการบริหารจัดการความเสี่ยง

- นำ (12) ผลเฝ้าระวังความเสี่ยง สถานะ **แดง** / **เหลือง** มา (13) กำหนดมาตรการกิจกรรมเพิ่มเติม

ผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง	คำอธิบาย
เขียว	ยังไม่เกิดขึ้น เฝ้าระวังต่อเนื่อง
เหลือง	เกิดขึ้นแล้ว <u>แต่ยอมรับได้</u> ควรมีมาตรการกิจกรรมเพิ่มเติม
แดง	<u>เกินกว่ายอมรับได้</u> ควรมีมาตรการกิจกรรมเพิ่มเติม

3.3 การจัดทำรายงานการบริหารจัดการความเสี่ยง

- เป็นการจัดทำ รายงานสรุปให้เห็นในภาพรวม ว่ามีผลจากการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตตามขั้นตอนที่ 3.2 มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล

3.4 การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

- เพื่อรายงานต่อผู้บริหารของหน่วยงาน ซึ่งหวังระยะเวลาของการรายงานผล ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน เช่น รายงานทุกไตรมาส
- บันทึกตามแบบฟอร์มรายงานฯ (รอบที่ 2 ผลการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง นำส่งภายในวันที่ 1 ก.ค. 65)

เหตุการณ์ความเสี่ยง ระดับความเสี่ยง & มาตรการและการดำเนินการในการบริหารจัดการและควบคุมความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

กระบวนการ/ โครงการ...พัฒนาบริการโครงสร้างพื้นฐานและความมั่นคงปลอดภัยด้านดิจิทัล (Infrastructure and Security)			
ที่	ขั้นตอนที่มีความเสี่ยงและ รายละเอียดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยงการทุจริต	รายละเอียดมาตรการ และการดำเนินการ ในการบริหารจัดการและควบคุมความเสี่ยง
1.	การซื้อสิทธิการเช่าและบริหารจัดการภัยคุกคามไซเบอร์ งบประมาณ 177,362,900 บาท	-	-
	1.1 จัดทำแผนการดำเนินงานโครงการ (Project plan)	-	-
	1.2 สำรวจพื้นที่พร้อมติดตั้งอุปกรณ์ และตั้งค่าการเชื่อมต่อระบบตรวจจับและวิเคราะห์การโจมตีบนเครือข่าย (Log analysis) และระบบตรวจจับภัยคุกคามและการโจมตีบนเครื่องลูกข่าย	-	-
	1.3 ติดตั้งอุปกรณ์ที่ส่วนกลาง และหน่วยงานปลายทางที่ สพรอ. กำหนด	-	-
	1.4 ฝ้าระวังและดำเนินการวิเคราะห์ภัยคุกคามเชิงรุกที่เกิดขึ้นกับหน่วยงาน เพื่อหาทางป้องกันก่อนที่ภัยคุกคามที่จะสร้างความเสียหายกับหน่วยงานโดยต้องมีผู้ปฏิบัติงานเข้าประจำตลอด 24 ชั่วโมง 7 วัน	-	-
	1.5 ถอนการติดตั้งและขนย้ายอุปกรณ์ของ สพรอ. ที่ติดตั้งที่หน่วยงาน โดยขนย้ายมายังสถานที่ที่ สพรอ. กำหนด	-	-
	1.6 จัดอบรมในลักษณะการฝึกปฏิบัติการ (Workshop)	-	-

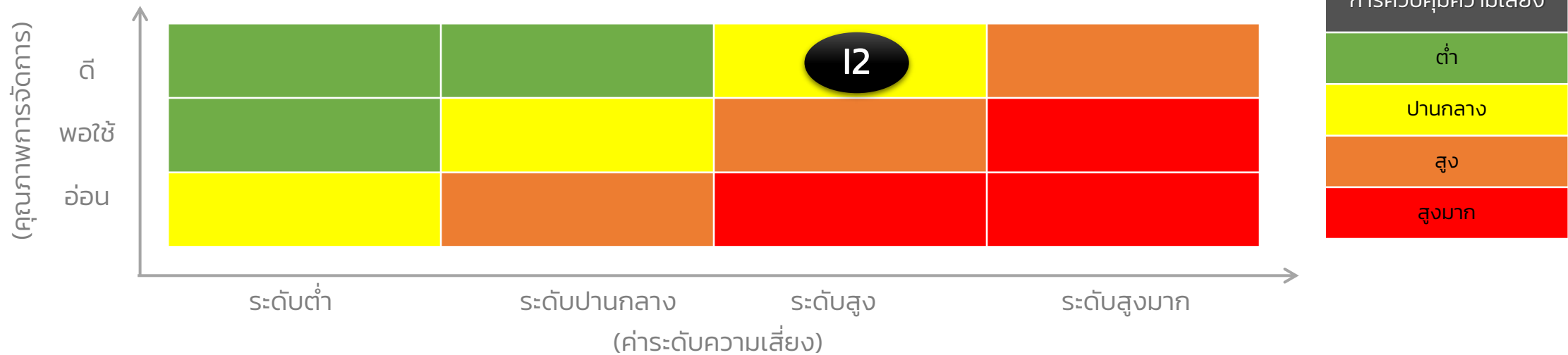
กระบวนการ/ โครงการ...พัฒนาบริการโครงสร้างพื้นฐานและความมั่นคงปลอดภัยด้านดิจิทัล (Infrastructure and Security)

ที่	ขั้นตอนที่มีความเสี่ยงและรายละเอียดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยงการทุจริต	รายละเอียดมาตรการ และการดำเนินการในการบริหารจัดการและควบคุมความเสี่ยง
	<p>1.7 คณะกรรมการตรวจรับ ดำเนินการตรวจรับตามสิ่งส่งมอบ งวดที่ 1-4</p> <p>ประเด็น/ เหตุการณ์ ความเสี่ยงการทุจริต :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้รับจ้างอาจส่งมอบสินค้า/ บริการ ที่ไม่เป็นไปตามคุณลักษณะเฉพาะ (Specification) ที่กำหนดไว้ 	<ul style="list-style-type: none"> • ความจำเป็นของโอกาสเกิดการทุจริตเปอร์เซ็นต์ (%) โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า 60-75% = ระดับ 4 • ความรุนแรงของผลกระทบ ด้านการเงินจำนวนเงินสูญเสียน้อย/ ความเสียหาย <u>มากกว่า 135-180 ล้านบาท</u> = ระดับ 4 <p>• ระดับ 4 x ระดับ 4 = 16 (สูง)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ กำหนดขั้นตอนการตรวจรับ</u> โดยซักซ้อม/ ชี้แจง/ Pretest ก่อน การตรวจรับพัสดุในแต่ละงวด 2. <u>คกก.ตรวจรับพัสดุ จัดทำขั้นตอน/ รายการตรวจสอบ (Check list) สำหรับการตรวจรับงานเพิ่มเติม</u> นอกเหนือจากเอกสารที่ส่งมอบ เพื่อให้มีความมั่นใจว่าอุปกรณ์ติดตั้งจริง และสามารถใช้งานได้จริง โดยได้มีการดำเนินการเข้าถึงเครื่องที่ติดตั้งที่หน่วยงานทุกเครื่อง และตรวจสอบข้อมูลที่ส่งมายัง สพรอ. ว่าตรงตามข้อมูลในเอกสารจริงในแต่ละงวด ได้แก่ ชื่อหน่วยงาน, ชื่อและข้อมูลติดต่อผู้ประสานงาน, สถานที่ติดตั้ง, ระบบเครือข่ายของหน่วยงาน, จุดติดตั้งในตู้ Rack การเชื่อมต่อระบบไฟฟ้า และการเชื่อมต่อสายสัญญาณเครือข่าย, รายการอุปกรณ์ที่จะจัดส่ง Log และรายการเครื่องลูกข่ายที่ติดตั้งซอฟต์แวร์

กระบวนการ/ โครงการ...พัฒนาบริการโครงสร้างพื้นฐานและความมั่นคงปลอดภัยด้านดิจิทัล (Infrastructure and Security)

ที่	ขั้นตอนที่มีความเสี่ยงและรายละเอียดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยงการทุจริต	รายละเอียดมาตรการ และการดำเนินการในการบริหารจัดการและควบคุมความเสี่ยง
			<p>3. <u>คกก.ตรวจรับพัสดุ กำหนดขั้นตอนในการตรวจสอบสินค้า/ บริการ ให้ผู้ตามคุณลักษณะเฉพาะ (Specification) ที่กำหนดไว้ในขอบเขตของงาน</u></p> <p>4. <u>คกก.ตรวจรับพัสดุ ทำการทดสอบการทำงานของอุปกรณ์ โดยการติดตั้งระบบในเครื่องลูกข่ายตามระบบปฏิบัติการบนเครื่องของ สพรอ. ซึ่งมีการทดสอบตามฟังก์ชันใน TOR และนอกเหนือจาก TOR เพื่อให้มีความมั่นใจในการใช้งานจริง โดยคณะกรรมการตรวจรับจะต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ.การจัดซื้อจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 8 การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการ คุ่มค่า โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และตรวจสอบได้ - ระเบียบฯ ใน หมวด 6 การบริหารสัญญาและการตรวจรับพัสดุ ข้อ 175 (2) ตรวจรับพัสดุให้ถูกต้องครบถ้วน สำหรับกรณีตรวจสอบในทางเทคนิค จะเชิญผู้ชำนาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับพัสดุนั้นมาให้คำปรึกษาก็ได้

สรุปการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต :

ด้านที่ 3 ความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ
โครงการจัดซื้อจัดจ้าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ประเด็น/ เหตุการณ์ ความเสี่ยงการทุจริต :

12 ผู้รับจ้างอาจส่งมอบสินค้า/ บริการ ที่ไม่เป็นไปตามคุณลักษณะเฉพาะ (Specification) ที่กำหนดไว้

แผน/ มาตรการ :

- กำหนดขั้นตอนการตรวจรับ โดยซักซ้อม/ ชี้แจง/ Pretest ก่อน การตรวจรับพัสดุในแต่ละงวด
- คณะกรรมการตรวจรับพัสดุจัดทำขั้นตอน/ รายการตรวจสอบ (Check list) สำหรับการตรวจรับงานเพิ่มเติมนอกเหนือจากเอกสารที่ส่งมอบ เพื่อให้มีความมั่นใจว่าอุปกรณ์ติดตั้งจริง และสามารถใช้งานได้จริง
- คณะกรรมการตรวจรับกำหนดขั้นตอนในการตรวจสอบสินค้า/ บริการ ให้เป็นไปตามคุณลักษณะเฉพาะ (Specification) ที่กำหนดไว้ในขอบเขตของงาน
- คณะกรรมการตรวจรับพัสดุกำหนดทดสอบการทำงานของอุปกรณ์ โดยการติดตั้งระบบในเครื่องลูกข่ายตามระบบปฏิบัติการบนเครื่องของ สพรอ. ซึ่งมีการทดสอบตามฟังก์ชันในและนอกเหนือจากขอบเขตของงาน